GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĖ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
Ŏ seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 243. Vinerĭ 1 (13) Noemvre. 1885.

Brașovŭ, 31 Octomvre 1885.

Dintre tóte foile maghiare „Ellenzék“ din Clușiu strigă mai înverșunatŭ asupra Românilorŭ. Acestŭ ḍiarŭ a agitatŭ în contra tinerimei române, elŭ a datŭ idea înființărei Kulturegyletului.

De aceea va fi de interesŭ a cunósce cuprinsulŭ articlului celŭ mai nou, celŭ publică cu privire la Românĭ în nr. dela 11 Noemvre a. c. sub titlulŭ „conducĕtorii românĭ.“ Eată-lŭ:

„Mai de demultŭ tóte mergéu altfelŭ între politicii românĭ“,

„Bărbațĭ mai serioșĭ făcéu atuncĭ politica. Mai de demultŭ ei n'au pășitŭ pe unŭ tĕrĕmŭ, care sĕ fi fostŭ vătămătorŭ pentru onórea națiunei.“

„Ei trăiau în bună prieteniă cu Nemții, de aceea, fiind-că Nemțiĭ lucrau în contra Maghiarilorŭ și au acățatŭ de cuiu vechile așeḍăminte ale țĕrii“.

„Décă cineva ar întreba pe vr'unŭ Românŭ: „cum de cu Nemții și pe lângă drepturĭ mai puține ațĭ trăitŭ în bună pretiniă? și cum de cu Maghiarii nu putețĭ trăi în înțelegere nicĭ pe lângă mai multe drepturĭ?“ — acestŭ Românu nu credemŭ, că ar puté dá unŭ rĕspunsŭ mulțămitorŭ.“

„Avut'au atuncĭ Românii pressă liberă? Fostu-le-a ertatŭ atunci de a păși pe față în contra sistemului domnitorŭ? Óre în scoli nu era dominantă limba germană? Ore la universitățĭ esistau catedre pentru limba și literatura română? Fost'au mai mulțĭ funcționarĭ atuncĭ, ca aḍi? De sigurŭ că nu.“

„Totuși este o mare inconsecvență, ca atuncĭ accste sĕ fi fostŭ bune, ér acum sĕ declarămŭ de nesuferibile si stările mai bune! Dér n'am voitŭ sĕ vorbimŭ despre océsta.“

„Mai de demultŭ, așadér și sub Nemțĭ, făcéu politică Românii (olahok) mai politicĭ.“

„Ș'au plecatŭ capulŭ, s'au închinatŭ înaintea sistemului; n'a fostŭ după pofta lorŭ; dér pentru aceea nu i s'au opusŭ.“

„Aceștĭ Românĭ au continuatŭ politica română și la începerea dualismului.“

N'au făcutŭ revoluțiă, n'au compromitatŭ națiunea cu nicĭ o irredentă, nu s'au aliatŭ cu cei din afară, ca sĕ restórne stările interióre; au făcutŭ programŭ, pronunciamentŭ; au trimisŭ deputațiunĭ la Viena și la Budapesta, dér nepuțĕndŭ sdruncina sistemulŭ — și-au plecatŭ capulŭ.

„Mai bine ḍisŭ au voitŭ sĕ și'lŭ plece; căcĭ încă nu și l'au plecatŭ, de órece bĕtrânii au fostŭ constrînșĭ sĕ se dea îndĕrĕtŭ, și înainte au pășitŭ nisce băiățandrii tinerĭ, necopțĭ pe carĭ poporulŭ românŭ îĭ numesce „fluturașĭ“, și aceștia au începutŭ a face politica.“

„Cu admirabilă iuțélă au împinsŭ lucrurile înainte“.

„Nicĭ doi anĭ n'au trecutŭ și le-a succesŭ de-a compromite cu desĕvârșire causa română; nicĭ doi anĭ nu s'au împlinitŭ și le-a succesŭ a păși pe tĕrĕmulŭ revoluționarŭ; va sĕ ḍică s'au folositŭ de ultima armă, ca sĕ pótă face turburărĭ, sĕ ne rĕstórne stările actuale.“

„Ei n'au reușitŭ. Insășĭ poporulŭ românŭ s'a îngrozitŭ de acestŭ pasŭ. In timpŭ de doi anĭ au înființatŭ irredenta și și-au datŭ testimoniulŭ, care îĭ face politicesce și moralicesce pentru totdéuna imposibilĭ.

„Bĕtrâne Rațiu, Barițiu și alții bine este așa? Rĕspundețĭ! Nu este compromitatŭ poporulŭ românŭ înaintea corónei?*)

„Până când dedeațĭ voi tonulŭ, tóte mergeau bine, caii n'au luat'o la fugă, n'au stricatŭ căruța, frĕnele nu s'au ruptŭ. Acum tóte sunt periclitate! Óre conducătorii, carĭ n'au nume, și carĭ numai prin scriiturile lorŭ de nimica s'au făcutŭ remarcabili, fi-vorŭ capabilĭ a da tonulŭ, și a conduce și pe viitorŭ politica română?“

„Nu și de o miiă de orĭ nu!“

„De aceea sfatulŭ nostru este ca bĕtrânii sĕ ia frĕnele din mâna tinerilorŭ și sĕ dirigeze érăși dênșii. Constituțiunea nóstră tolerézā partida națională patriotică, dér nu sufere irredenta, nu urmările agitațiunei, uciderile, tăciunăria și rĕsturnarea ordinei.“

„Acésta nicĭ poporulŭ românŭ n'o tolerézā.“

„Décă voiescŭ sĕ se ia în considerare poporulŭ românŭ să nu permită sĕ 'i conducă nisce ómenĭ, carĭ ei înșișĭ au trebuință de conducere.“

*) Va se ḍică »Ellenzék« de aceea srrigă mereu contra nóstră ca unŭ căpiatŭ, pentru ca sĕ ne compromită. Elŭ kossutistulŭ âmblă sĕ ne compromită, inaintea corónei! Risum teneatis! Red.

UNIREA BULGARILORŬ.

Telegramele cele mai nouĕ:

Pirotŭ, 10 Noemvre. Trupele bulgare dela graniță se întărescŭ în fiecare ḍi. Trupele din amên douĕ părțile se află departe de o împușcătură unele de altele. Fiindŭ că trupele bulgare n'au unŭ comandantŭ superiorŭ de graniță, e de temutŭ isbucnirea unui conflictŭ de graniță. In redutele bulgare deja se potŭ vedé tunurile.

Bucurescĭ, 10 Noemvre. După o telegramă din Filipopolŭ, o nouĕ agitațiune s'a descoperitŭ, care țintea a face pe țĕrănimea Rumeliei, ca sĕ se lapede de prințulŭ Alexandru. *Dragomanulŭ* consulatului *rusĕscŭ* e cu deosebire *compromisŭ* în acéstă afacere. — Din *Varna* se anunță înființarea unei tabere turcescĭ de 50,000 de ómenĭ la granița tesalică.

Nișŭ, 10 Noemvre. Scirile din Bulgaria despre pretinse neliniștirĭ din partea trupelorŭ sêrbescĭ suntŭ ridicule. Guvernulŭ sêrbescŭ, dacă arŭ fi voitŭ, ar fi putut de mai multe orĭ declara casus belli, deórece Bulgarii au datŭ ocasiune de nenumĕrate orĭ. Serbia însĕ aștéptă în modŭ lealŭ resolvarea cestiunei din partea factorilorŭ chemațĭ. Restabilirea *statului quo ante purŭ și simplu* ar mulțămi opiniunea publică în Serbia.

Parisŭ, 10 Noemvre. »Agenția Havas« anunță din Belgradŭ: Se asigură, că regele a comunicatŭ unorŭ cabinete, că elŭ se va vedea necesitatŭ, d'a lăsa *oștirea sĕ trécă granița* bulgară câtŭ mai curêndŭ.

Constantinopolŭ, 10 Noemvre. Cercurile turcescĭ privescŭ cu neliniște la decurgerea conferinții din causa obstinatei opusițiunĭ a cabinetului rusescŭ. *Said-pașa* a conferitŭ de repețite orĭ cu împuterniciții englesŭ și rusescŭ. Nu e nicĭ o îndoială, că Pórta va cere restabilirea *statului quo ante*, dér totŭ așa de sigurŭ e, că staturile Angliei află mai multă ascultare în cercurile turcescĭ și că Sultanulŭ ar preferi o resolvare nesângerósă orĭ cărei alteia. Anglia recomêdă o înțelegere cu Bulgarii și a acestora cu Sêrbii.

Londra, 10 Noemvre. După cum comunică corespondentulŭ din Viena alŭ lui »Times,“ *conferința* a hotărîtŭ simplu *restabilirea statului quo ante*, fără sĕ se esprime cum și prin ce sĕ se restabilĕscă. *Marșulŭ* regelui *Milanŭ* către Sofia, precum și către *Vidinŭ* este nendoiosŭ.

Berlinŭ, 10 Noemvre. *Propunerea* Rusiei, *d'a depune* pe prințulŭ Bulgariei, după scirile sosite aci, a *căḍutŭ*, deórece Rusia s'a convinsŭ, că nicĭ o putere nu sprijinesce propunerea. Scirea lui »Times“, că conferința a hotărîtŭ restabilirea *statului quo ante*, se declară de organele oficióse ca fără importanță, deórece greutățĭ se ivescŭ la cestiunea, cum sĕ se esecute acéstă hotărîre.

Viena, 10 Noemvre. Imputernicitulŭ estraordinarŭ bulgarŭ, d. *Geșoff*, a sositŭ aḍidiminéță aci, venindŭ din *Londra*, respective din *Parisŭ*. Aḍi după améḍĭ va interveni încă odată la loculŭ competentŭ și mâne diminéță va pleca directŭ la Filipopolŭ. — O scrisóre către »Corr. Pol.«, din cercurĭ sêrbescĭ, spune, că nimenea sĕ nu se amăgéscă despre aceea, că Bulgarii nu vorŭ lucra spre a se întinde mai departe. Vecinii lorŭ trebue sĕ vegheze și sĕ fiă destulŭ de tarĭ, ca sĕ resiste espansiunei bulgare. Popórele balcanice suntŭ obligate și silite sĕ céră garanții în acéstă privință. — Intr'o convorbire ce a avut'o raportorulŭ din *Atena* alŭ »Corr. Pol.« cu ambasadorulŭ sêrbescŭ, *Sava dei Grnicĭ*, acesta s'a esprimatŭ, că realisarea dorinței Bulgarilorŭ și în viitorŭ nu va fi posibilă decâtŭ în înțelegere cu celelalte popóre balcanice, și anume cu înruditulŭ poporŭ sêrbescŭ. *Intre Grecia și Serbia nu s'a încheiatŭ nicĭ unŭ tractatŭ formalŭ de alianță*, dér că politica ambelorŭ state, deórece interesele lorŭ suntŭ identice, deja dela tractatulŭ din San-Stefano se mișcă pe acelașĭ terenŭ. Serbia se va sili ca și în Macedonia sĕ aducă interesele sale în acordŭ cu ale Greciei.

DISCURSULŬ LUI RIEGER.

Bate la ochĭ, că oficiosulŭ „birou de corespondențe“ n'a publicatŭ decâtŭ câteva șire din discursulŭ ce l'a ținutŭ Rieger în comisiunea bugetară a delegațiunei austriace. Foile abia acum aducunele estrase necomplete din acel discurs. După „N. fr. Presse“ Rieger ar fi ḍisŭ între altele:

»E ciudatŭ modulŭ diferitŭ, în care se tractéză politica esterióră dincóce și dincolo de Laita. Acolo (adecă în Ungaria) ministrulŭ președinte influințéză asupra politicei esterióre și vederile sale și le face valabile și în delegațiune. La noi (în Austria) tacŭ toțĭ atâtŭ în Reichsrath câtŭ și în delegațiunĭ, numai spre a nu da pe față anumitele neînțelegerĭ în politica esterióră. Ministrulŭ de esterne are o grea posițiune, dacă voesce sĕ ia în considerare dorințele popórelorŭ Austro-Ungariei. Declarŭ însĕ, că consêmtŭ cu conducerea afacerilorŭ esterne. Și cu aceea consêmtŭ ca sĕ susținemŭ relațiunĭ amicabile cu Germania, deșĭ cu tótă acéstă amiciță intimă Germania procede față cu noi fără crụțare în afacerea espulsărilorŭ și în afacerile economice. Dér totŭ așa de însĕmnată este pentru noi *amiciția cu Rusia*. Eu credŭ, că în încurcătura orientală, Austria n'ar trebui sĕ sprijinéscă numai Serbia ci și *poporulŭ bulgarŭ în nisuințele sale de unire*. Spontaneitatea mișcărei bulgare dovedesce, că ea derivă dela poporŭ și dela armată. Interesele nóstre nu se alteréză prin unirea celorŭ douĕ Bulgarii și în Bulgaria e săditŭ sêmburele pentru unŭ mare statŭ slavŭ în peninsulă, alŭ cărui poporŭ originarŭ se estinde peste granițele Bulgariei și posede bune însușirĭ. Mĕ bucurŭ, că guvernulŭ promite a sprijini elementulŭ ortodocsŭ în peninsula balcanică. N'ar trebui sĕ ținemŭ morțișŭ de litera tractatului de Berlin, care este o operă greșită și a fostŭ menitŭ numai pentru umilirea Rusiei. *Nu esistă echilibru* în peninsula balcanică și eu cunoscŭ fórte bine relațiunile etnografice de acolo. Sêrbii se provócă la nisce promisiunĭ și garanții ale guvernului austriacŭ, ar fi de lipsă, ca ministrulŭ sĕ declare hotărîtŭ, că nu s'au făcutŭ promisiunĭ Sêrbiei.«

Décă cetimŭ observările ce le face organulŭ d-lui Tisza la discursulŭ lui Rieger, despre care ḍice, că esprimă vederile maiorității parlamentare din Austria, atuncĭ vomŭ înțele de ce „corespondența“ oficiósă din Viena a datŭ numai în estrasŭ fórte scurtŭ acestŭ discursŭ. „Nemzet“ găsesce, că pretensiunea lui Rieger ca monarchia sĕ recunóscă revoluțiunea rumeliotă stă în contraḍicere cu politica monarchiei în peninsulă, și constată o mare deosebire între vederile maiorității parlamentului ungarŭ și a celui austriacŭ. Interesantŭ e, că totŭ într'unŭ timpŭ corespondentulŭ ḍiarului Cehilorŭ tinerĭ „Narodni Listy“ care altădată nu prea e mulțumitŭ cu politica șefului partidei cehe bĕtrâne, rĕdică în slavă pe d-lŭ Rieger din causa memoratei sale vorbirĭ. Elŭ scrie între altele:

„Fórte bine a făcutŭ Rieger, că a combătutŭ sprijinirea Sêrbiei într'unŭ momentŭ, când ea se pregătesce pentr'unŭ rĕsboiu, în care sĕ se omóre frații unii pe alții; fórte bine a făcutŭ, că a luatŭ în apĕrare pe ur-

zitorii revoluţiunei bulgare, pe carĭ d. Kalnoky ia numitŭ „nisce ambiţioşĭ.“ Şi când Rieger a declaratŭ, că elŭ doresce, ca ordinea în Balcanĭ sĕ se baseze pe principiulŭ ideii de naţionalitate şi când a îndreptatŭ cuvinte aspre şi contra Germaniei, aĭ esprimatŭ curatŭ şi netedŭ ideile şi sĕmţemintele poporului cehicŭ.“

In fine raportorulŭ lui „Narodni Listy“ ḑice, că Rieger pare a nu fi mulţumitŭ nicĭ decum cu situaţiunea politică şi că se póte întêmpla, ca întro ḑi sĕ-şĭ perdă răbdarea şi sĕ condamne tótă politica interióră şi esterióră a monarchiei.

Iubileulŭ lui Tisza.

Sĕ auḑimŭ şi vocea unui diarŭ oposiţionalŭ maghiarŭ din Ardélŭ asupra jubileului ministrului-preşedinte. „Ellenzék“ din Cluşiu, singurulŭ organŭ oposiţiunalŭ alŭ Ungurilorŭ din Ardélŭ, scrie între altele.

„A sta în fruntea unei ţĕrĭ, în fruntea puterei timpŭ de ḑece anĭ, a dispune de sórtea a 15 milióne de ómenĭ, a domnì cu putere nemărginită peste unŭ statŭ, a poruncì la mii şi mii de funcţiunarĭ şi a împărţi graţiă la sute de mii de lingăi, — ḑeu tóte acestea suntŭ mare norocŭ pentru viéţa unui omŭ şi cine a pututŭ gusta ḑece anĭ din acésta fericire are mare causă de a se bucura de ea. — Totŭ aşa au causă de a se veseli la acestŭ jubileu toţĭ aceea, carĭ s'au pututŭ încălḑi la raḑele puterei şi graţiei lui Tisza. Tóte acele condeiurĭ plătite, carĭ acum de câteva sĕptămânĭ alarmézā mărirea şi meritele neperitóre ale marelui bărbatŭ, toţĭ acei linguşitorĭ carĭ deşi nu au convingere orĭ şĭ-au vêndutŭ convingerea lorŭ, totuşĭ fiindŭ legaţĭ de celŭ puternicŭ prin órecare interesŭ propriu séu familiarŭ, grăbescŭ a se vîrî în seria servitorilorŭ carĭ serbătorescŭ, toţĭ acei deputaţĭ şi oficialĭ, carĭ numai cu ajutorulŭ guvernului au pututŭ ajunge la mandatulŭ orĭ oficiulŭ lorŭ, — toţĭ aceştea trebue se tragă la carulŭ de triumfŭ alŭ împĕratorelui.«

»Dér ce şi pentru ce sĕ serbeze poporulŭ ţerei unguresci? Pentru ce se serbeze jubileu în acéstă ḑi naţiunea maghiară? De ce sĕ se complimenteze la jubileulŭ de ḑece anĭ a puternicului domnŭ independenţii, cei cu convingere curată precum şi toţĭ aceea, carĭ nu suntŭ legaţĭ, cu egoismulŭ intereselorŭ proprie de carulŭ triumfalŭ?

Colomanŭ Tisza ca politicŭ, în totŭ decursulŭ celorŭ 10 anĭ, n'a adusŭ naţiunei nicĭ unŭ bine; dér a aruncatŭ sĕmânţa rĕului în mĕsură aşa de mare, încâtŭ, décă va încolţi vreodată, va împinge naţiunea spre o catastrofă fatală.

Consolidat'a Tisza statulŭ maghiarŭ în decursulŭ celorŭ 10 anĭ? Cum, cu ce mijlóce şi în care ţinutŭ? Carĭ fapte şi ce resultate vorbescŭ pentru elŭ? In armată şi în afară tocmai aşa de ilusoriu este parlamentulŭ maghiarŭ şi influinţa guvernului unguresců, ca şi mai înainte de asta cu sute de anĭ. In decursŭ de ḑece anĭ, Tisza nicĭ atâta n'a pututŭ mijloci ca honveḑimea sĕ dispună *baremĭ de unŭ tunŭ* séu de o *trupă de pionerĭ*, atâta de mare e influinţa ministrului-preşedinte în armată, că nimicŭ nu póte face fără amesteculŭ comandei militare din Viena.

Orĭ dóră a consolidatŭ Colomanŭ Tisza idea de statŭ maghiarŭ între naţionalităţĭ şi faţă cu ele? Nicĭ odată ómenii n'au fostŭ mai amărîţĭ, nicĭ odatŭ disposiţia lorŭ n'a fostŭ mai duşmănósă, nicĭodată ură mai neîmpăcată; nicĭodată o agitaţiune mai intensivă, şi ameninţătóre, n'a domnitŭ între naţionalităţĭ ca acum, tocmai când Colomanŭ Tisza îşĭ serbézā jubileulŭ domniei de ḑece anĭ“.

După acestea se provócă numita fóie la starea financiară a statului, care pe lângă tóte sacrificiile şi dările marĭ ale poporului, nu s'a îmbunătăţitŭ întru nimicŭ. Totŭ aşa, ḑice ea, stămŭ cu industria, comerciulŭ şi economia şi întrébă: „Aşa déră pentru ce sĕ serbeze naţiunea maghiară jubileulŭ de ḑece anĭ alŭ domnirei lui Colomanŭ Tisza?«

Viitórea camerā francesă.

Republica francesă a avutŭ în tómna acésta marĭ lupte la alegerile dela 4 şi 18 Octomvre, de aceea tótă lumea aştéptă cu mare nerăbdare deschiderea parlamentului francesŭ, care se întrunesce de astădată după o modalitate nouă de alegerĭ, (scrutiniulŭ) de liste. In acéstă cameră se vorŭ grupa de nou partidele politice. Dela ea sĕ aştéptă marĭ reforme pe terêmulŭ politicei finanţiale, alŭ legislaţiunei sociale, alŭ contribuţiunii sĕ aştéptă o schimbare în politica colonială şi o regulare a relaţiunilorŭ dintre statŭ şi dintre biserică, pentru că aceste numai potŭ trăi în starea acésta ostilă şi neregulată, fără de a suferi amêndouĕ părţile.

Peste câteva sĕptămânĭ espiră şi timpulŭ domnirii actualului preşedinte alŭ republicei. Atuncĭ trebue sĕ se întrunéscă camera cu senatulŭ spre a *alege unŭ nou preşedinte*. Din acéstă causă vorŭ fi discusiunile parlamentului francesŭ fórte interesante, după cum n'au mai fostŭ dela 1871. După ce se vorŭ termina tóte formalităţile preliminare şi după ce se va constitui definitivŭ camera actuală, va cere cabinetulŭ votŭ de încredere, din causă, că ministeriulŭ şĭ-a cerutŭ dimisiunea şi preşedintele Grévy n'a primit'o. — Monarchiştii, carĭ dispunŭ în camera actuală, la începutŭ vorŭ face guvernului republicanŭ oposiţiune sistematică. Décă ei s'arŭ puté alia cu radicalii, atuncĭ nicĭ unŭ guvernŭ n'ar puté guverna.

Intr'acésta stă pentru viitorŭ pericolulŭ, de aceea adevĕraţii şi sincerii republicanĭ trebue sĕ judece fórte bine ce facŭ, că nŭ pasŭ greşitŭ póte periclita chiar şi esistenţa republicii. Partida monarchistă va căuta tóte mijlócele şi sĕ va folosi de tóte ocasiunile, pentru ca printr'o oposiţiune sistematică sĕ rĕstórne orice cabinetŭ, de aceea republicanii radicalĭ vorŭ trebui sĕ sacrifice punctele cele mai cardinale din programa lorŭ, cum suntŭ: revisiunea constituţiunii, cassarea preşedinţii republicii, delăturarea senatului, — spre a puté salva republica de periculele, ce o ameninţă din partea diferitelorŭ nuanţe monarchiste. Diferitele nuanţe republicane trebue sĕ mérgă în tóte cestiunile umĕrŭ la umĕrŭ, pentru ca sĕ pótă ţinea în frêu falanga cea puternică a monarchiştilorŭ.

Şi acuma ca şi în republicele anterióre vorŭ cerca deputaţii Parisului sĕ teroriseze pe deputaţii din provincii, dér tocmai terorismulŭ parisienilorŭ a făcutŭ, de au căḑutŭ republicele anterióre, de accea sĕ vorŭ feri republicanii actualĭ, de a cădea în greşelele predecesorilorŭ lorŭ.

In conferinţele prealabile ale republicanilorŭ s'ă stabilitŭ unŭ programŭ, care cuprinde licuidaţiunea politicei coloniale, reforme finanţiale, paşĭ de a despărţi biserica de statŭ. Cu greu se va putea câştiga o unitate în camerā asupra acestei programe. Cestiunea Tonchingului va produce desbaterile cele mai înverşunate şi va pune la probă maioritatea camerii. In privinţa politicei urmate faţă de biserică încă se vorŭ încinge discusiunile cele mai înverşunate, căcĭ preoţii au agitatŭ din tóte puterile pentru monarchişti la alegerĭ, descriindŭ monarchia cu colorile cele mai frumóse.

SCIRILE ḐILEI.

Foile coşutiste spunŭ, că sĕrutarea de mână a ministrului Szapary va forma în curêndŭ obiectulŭ unei interpelărĭ în dietă, ce o va face partida coşutistă. Vomŭ avé aşadară o şedinţă dietală interesantă.

—0—

„Ellenzék,“ care e totdéuna »bine« informatŭ, a datŭ scirea, că comisarulŭ ministerialŭ Jagocsy Péterffy Jozsef a închisŭ o scólă civilă română în Braşovŭ. Şi desminte apoi scirea şi spune, că nu civilă ci industrială. Aşa o păţesce cu tóte scirile. Komaromi a fostŭ omorîtŭ, şi apoi desminte, că a fotŭ numai bătutŭ. Cutare omorŭ séu bătaiă s'a comisŭ de »irredenta română«, ér a doua ḑi desminte ḑicêndŭ, că a fostŭ numai o rĕsbunare, ş. a. Ḑiarŭ e, orĭ altă dănănaiă?

—0—

Ca şi în anulŭ trecutŭ, aşa şi în anulŭ 1886 se potŭ abona bilete de drumŭ de ferŭ pentru liniile ungare ale statului, pe anulŭ întregŭ séu pe jumătate de anŭ, şi anume totŭ în aceleaşĭ condiţiunĭ, ca şi în anulŭ trecutŭ.

—0—

Unŭ corespondentŭ alŭ ḑiarului „Sieb. Deutsch. Tgbltt“ nu'şĭ póte închipui ce scopŭ urmăresce transferarea unei companii militare în Ighiu, după ce constatatŭ e, că cele patru cartuşe (patróne) de dinamitŭ ce s'au găsitŭ la preotulŭ gr. or. d'acolo erau destinate pentru pescuitulŭ păstrăvilorŭ în păriulŭ Ighiului, după cum se obicĭnuesce în munţĭ. Mai bine ar fi, ḑice corespondentulŭ, când autoritatea d'acolo ar repara şoséua spre Zlatna, celŭ puţinŭ în locurile periculóse pentru comunicaţiune. Dér pentru bună starea poporului de acolo nu se face nimicŭ, ḑice elŭ. — Dér atuncĭ n'ar mai avé timpŭ de denunţatŭ şi de persecutatŭ, ér şovinişti nu şĭ-arŭ puté dovedi „patriotismulŭ.“

—0—

In Murĕşŭ-Porto morŭ mulţĭ copii de difterită; totŭ aşa în Alba-Iulia acéstă bólă a seceratŭ mulţĭ copii, fără ca sĕ se ia mĕsurĭ d'a împedeca lăţirea ei. Se vede că acésta nu ţine de „patriotismŭ.“

—0—

Corulŭ vocalŭ din Biserica-Albă arangézā cu concursulŭ binevoitorŭ alŭ d-lui Nicolau Popovicĭ prof. de musică, Duminecă în 3/15 Noemvre 1885, în localitatea societăţii de cânt. germ. dela »Burg« *Producţiune estraordinară* cu următórea programă: 1. Keler: »Ouverture romantique« esecutată de capela militară a reg. c. r. Nr. 83 din locŭ. 2. J. Vorobchievicĭ: »Doină doiniţă« esec. de corulŭ vocalŭ. 3. a) Verdi: Arie din opera „Balulŭ mascatŭ« b) A. Mocsonyi: „Cântecŭ de iubire“ cântate de D. Nicolau Popovicĭ şi acomp. de C. Siegl. 4. C. G. Porumbescu: „Cântecŭ sicilianŭ“ esec. de corulŭ vocalŭ. 5. a) Mezetti: „Bălcescu murindŭ“ b) Dima: „O nu-ţĭ întórce faţa ta“ de d. Nicolau Popovicĭ şi d. C. Siegl. 6. C. G. Porumbescu: „Erna“ esec. de corulŭ vocalŭ. 7. a) Dima: „Seguidilla“ b) Cavadia: „Dorŭ de rĕsbunare“ de d. Nicolau Popovicĭ şi d. Siegl. 8. Sykora: „Potpourii de melodii românescĭ“ — O parte din venitulŭ curatŭ este destinată pentru *incendiaţii nefericiţĭ din Oraviţa*. — Comitetulŭ.

—0—

La 8 Noemvre n. s'a serbatŭ în *Cetinje* nunta de argintŭ a prinţului Nichita şi a princesei Milena, cu pompă estraordinară. Intre multele telegrame, principele primì din partea Ţarului o telegramă de felicitare fórte cordială.

—0—

In timpulŭ din urmă scrisorile din Rumelia ostică au începutŭ a se franca cu mărcĭ postale bulgăresci. Din acestŭ motivŭ biroulŭ postalŭ internaţionalŭ din Berna a încunosciinţatŭ pe tóte statele uniunei postale, prin urmare şi pe guvernulŭ austro-ungarŭ, ca scrisorile din Rumelia ce vorŭ fi francate cu alte mărcĭ postale decâtŭ cele otomane, destinate pentru Rumelia, sĕ se considere ca nefrancate.

—0—

Foiletonulŭ »Căderea lui Mihaiu Vitézulŭ« l'amŭ reprodusŭ după »Voinţa Naţională,“ ce din eróre nu s'a amintitŭ.

O representaţiune teatrală în Galaţii Făgăraşului.

De lângă Oltŭ, 2 Noemvre 1885.

»Mintea, mărită naţiă românéscă, mintea când te vei lumina cu învĕţătura, cu luminatele fapte bune te vei uni: mai alésă naţiă pe pămêntŭ nu va fi înaintea ta!“
Chichindélŭ.

Simţŭ mare plăcere, D-le Redactorŭ, décă în mijloculŭ tuturorŭ calamităţilorŭ ḑilnice venite asupra bietului nostru poporŭ românŭ, vĕ potŭ înregistra şi o scire îmbucurătóre. Voescŭ adecă sĕ vĕ vorbescŭ ceva despre o representaţiune teatrală, arangiată erĭ séra, adecă în 1 Noemvre n. a. c., de junimea română din Găłaţĭ, de lângă Făgăraşŭ, în casele birtului comunalŭ de acolo.

Avêndŭ şi eu unele afacerĭ în Făgăraşŭ, Duminecă în 1 Noemvre a. c., între altele, ceti pe unŭ afişŭ, că séra se va da o representaţiune teatrală în Galaţĭ. Impinsŭ de plăcuta scire mĕ hotărîiu sĕ iau şi eu parte, ceeace o şi făcuĭ, căcĭ interesulŭ ce-lŭ amŭ faţă de orĭ şi ce întreprinderĭ culturalĭ, m'a îndemnatŭ la acésta deşi nu venisemŭ pregătitŭ spre acestŭ scopŭ.

Representaţiunea a constatŭ din 2 părţĭ, Partea primă a fostŭ douĕ poesii şi adecă: »Sila,« poesiă de C *Boliacŭ*, declamată de d-na *Victoria Aronŭ* şi „Peneşŭ Curcanulŭ,« poesiă de V. *Alexandri*, declamată de D lŭ *Axente Tuttoiu*, ér partea a doua: »Cinelŭ-Cinelŭ“ séu »Duoi surḑĭ,“ comediă cu cântece într'unŭ actŭ de V. *Alexandri*. Persónele: Pitarulŭ Sandu, boerŭ de 50 de anĭ: d-nu George *Leaucă*; Smărăndiţa, nepóta lui: d-na Victoria *Aronŭ*; Tincuţa, véra Smarandiţii: D-şóra Mărina *Stiniguţă*; Florica, têněră ţérancă; d-şóra Eufrosina *Sorea* şi Graurŭ, feciorŭ boerescŭ din Moldova: d-lŭ Axente *Tuttoiu*; dame, ţĕranĭ, ţérance, lăutarĭ. — Venitulŭ a fostŭ destinatŭ în favorulŭ bisericei.

Mĕ abţinŭ de astădată de a vĕ descrie rolulŭ fiăcăruia în parte, ci vĕ voiu împărtă şi despre tóte mai în generalŭ. Poesia »Sila« a fostŭ declamată de d-na preotésă Victoria Aronŭ cu multŭ entusiasmŭ şi cu multă presenţă de spiritŭ; modulaţiunea plăcutei sale vocĭ la timpulŭ şi loculŭ sĕu a ridicatŭ declamarea fórte multŭ; publiculŭ încă nu i-a rĕmasŭ datorŭ, aclamându-o freneticŭ.

Plăcută impresiune a făcutŭ asupra publicului şi d-lŭ A. Tuttoiu prin declamarea poesiei „Peneşŭ Curcanulŭ.« Ţinuta sa a fostŭ marţială, vocea-i puternică şi bine modulată. A fostŭ viu aplaudatŭ.

Urmézā o mică pausă. După pausă se începe representaţiunea teatrală: »Cinelŭ-Cinelŭ.« In generalŭ trebue s'o spunŭ, că fiă-care diletantŭ şĭ-a interpelatŭ fórte nimeritŭ rolulŭ sĕu. D-lŭ George Leaucă, în rolulŭ Pitarului Sandu a storsŭ multe aplause; fórte bine şi corectŭ a jucatŭ rolulŭ Smărăndiţei d-na Victoria Aronŭ. Costumulŭ sĕu naţionalŭ frumosŭ, plăcutŭ şi cu gustŭ lucratŭ, înfăţişarea sa veselă şi vocea-i atrăgătóre a făcutŭ asupra publicului cea mai bună impresiune.

Câtŭ se póte de corectŭ a jucatŭ d-lŭ Axente Tuttoiu rolulŭ lui Graurŭ, feciorŭ boerescŭ. Mişcările sale sigure, modulaţiunea vorbirei după cerinţele rolului, au storsŭ viĭ aplause. Nu mai puţinŭ bine şĭ-au jucatŭ rolurile lorŭ d-şóra Marina Stiniguţa ca Tincuţa, véra Smarandiţei, ér d-şóra Eufrosina Sonea ca Florica, têněra ţérancă.

Nu va fi fără interesŭ a vĕ spune, D-le Redactorŭ, cine suntŭ diletanţii, carĭ au jucatŭ în acésta representaţiune teatrală. Veţĭ crede, că cine scie ce

tinerĭ studențĭ?!... Vĕ vețĭ mira, când vĕ voiu spune, că suntŭ junĭ și june din aceea comună, carĭ pe lângă puțină carte au fostŭ în stare sĕ jóce teatru. Conducĕtorĭ și încă conducĕtorĭ consciincioșĭ ne trebue, și apoi facemŭ minunĭ!...

Meritulŭ acestei rĕușite este alŭ tĕnĕrului, dér bravului și zelosului preotŭ d-lŭ Nic. Aronŭ și alŭ soției sale, carele deși încă nicĭ nu e anulŭ de când ocupă acéstă parochia, și ĕtă fructele muncei sale! Onóre lui!

Décă considerămŭ, că acésta e prima încercare de felulŭ acesta în acéstă comună; décă considerămŭ, cu câtă greutate se potŭ aduce astfelŭ de lucrurĭ la îndeplinire: atuncĭ trebue s'o spunemŭ, că interesulŭ acestui preotŭ față de binele poporului, este fórte mare. Inainte numai, că atuncĭ stima și iubirea poporului i vorŭ fi în vecĭ asigurate! Bine ar fi când astfelŭ de mișcărĭ culturalĭ, s'arŭ porni în totŭ loculŭ, fiă începutulŭ câtŭ de minimŭ. Căcĭ cine își eluptă viitorulŭ, nicĭ când va peri....

Domnilorŭ preoțĭ și învĕțătorĭ! veghiațĭ asupra poporului, ai cărui conducĕtorĭ suntețĭ, că mare e responsabilitatea vóstră, atâtŭ înaintea ómenilorŭ, câtŭ și a lui D-deu!!...

După representațiune a urmatŭ petrecere cu danțŭ, care a duratŭ până cătră dalba diuă și carea înca a fostŭ fórte animată. Țĕrăncuțele nóstre în frumosulŭ lorŭ portŭ naționalŭ, erau încântătóre. — 'Țĭ era mai mare dragulŭ a privi, cum pre la órele 2 după mieḑulŭ nopții fiăcare familiă își întinsese mésa, avĕndŭ de acasă tóte cele de lipsă ale mâncării și îmbiêndŭ și pe óspeții streinĭ a luá parte.... Nu e acésta o petrecere din cele mai plăcute și totodată și fără spese? Iată dér și pentru poporŭ petrecerĭ potrivite! Fórte bună impresiune a făcutŭ asupra publicului costumele naționale, care de care mai atrăgĕtorŭ.

Când costumulŭ naționalŭ a pĕtrunsŭ în palate, atuncĭ și noi cu fală trebue sĕ-lŭ îmbrăcămŭ la tótă ocasiunea, căcĭ numai așa putemŭ dovedi, că petrecerea a fostŭ românéscă, deosebindu-se de împestrițăturile și învĕrgăturile străine — de altfelŭ destulŭ de pipărate și netrainice totodată — care pe Românŭ și așa nu-lŭ prindŭ mai de locu și mai cu sémă pe Româncele nóstre. Nu potŭ a nu aminti — însĕ cu permisiune — că d-na preotésă Victoria Aronŭ, în costumulŭ naționalŭ, avea o înfățișare cu multŭ mai plăcută și atrăgĕtóre. Nu numai că-i portŭ strămoșescŭ, dér ne prinde și de minune bine!....

Public încă a fostŭ alesŭ, chiar și din depărtare, ér venitulŭ, după cum audŭ, încă e frumușelŭ, între împrejurările de astăḑĭ. Nu însĕ câștigulŭ materialŭ, ce-'lŭ trage poporulŭ din astfelŭ de petrecerĭ culturalĭ, este de mare prețŭ. Pre când pe de o parte i-se dau și lui câteva óre plăcute de petrecere, pe de altă parte se și cultivă nobilându-i gustulŭ și purisându-i limba; ér pe de altă pare avĕndŭ o petrecere socială plăcută, mai lasă la o parte réua dedare, de a afla petrecere numai în cârcĭumă și în rachiu, unŭ rĕu din cele mai periculóse, o bólă contagiósă, care ruinéză poporulŭ moralminte și materialminte.....

Luminatŭ însĕ prin bune învĕțăturĭ, va fi ceea ce ḑice Cichindélŭ..... »mai alésă națiă nu va fi pe pămêntŭ înaintea ta!«

Unŭ óspe.

Popórele din Ardealŭ în agricultură, industriă și comerciu.

*(studiu etnograficŭ-economicŭ de Johann **Hintz**)*

Industria.

La: 1. Maghiarĭ, respective Sĕcui. 2. Românĭ. 3. Sașĭ.

IV.

Sasii stau și aḑĭ în fruntea celorlalte popóre din Ardélŭ pe tĕrĕmulŭ industriei. Sĕ arĕtămŭ mai ântêiŭ gloriosulŭ trecutŭ alŭ industriei săsescĭ în câteva trăsurĭ.

Istoria popórelorŭ ne spune, cum s'au importatŭ industria și artele din Grecia și Asia în Italia, de aicĭ în Germania, Flandra, Brabantŭ, în Olanda și Anglia. In Ungaria s'au importatŭ din Germania și Flandra. Incă sub Stefanŭ I s'au chematŭ aci câțĭva Germanĭ, Flandrezĭ, și Italianĭ.

In suta a 12-ea cruciadele în masă, care de două orĭ au trecutŭ prin Ungaria, au provocatŭ înclinarea spre migrațiunĭ întinse. Intr'unŭ locŭ omenii se puseră în mișcare, ca sĕ afle o plată mai bună; într'altŭ locŭ au fostŭ bine primițĭ, ca sĕ ușureze lipsele țĕrii cu sciința și putința lorŭ.

In Ungaria era în suta a 12-ea mare lipsă de industriașĭ și de viniculţorĭ și esploatatorĭ de mine. Nicĕerĭ nu înfloréu aceste culturĭ — împreună cu orașele și agricultura — ca în regiunile Rinului până în Țĕrile de josŭ. De acolo chemară regii Ungariei și anume regele Geiza II pe acei imigranțĭ, Sasii, carĭ veniră în țĕră, lipsită de industriă, pe la mijloculŭ sutei a 12-ea și intemeiară epoca industriei ungare și a ordinei civice orășenesci.

Cu organisarea ei apucară două direcțiunĭ. Introduseră în orașele și opidele lorŭ *instituțiunea corporațiunilorŭ* (țehurilorŭ,) adecă reuniunea meseriașilorŭ, carĭ în acelașĭ locŭ se ocupau cu aceeașĭ meseriă, și organisară corporațiunea cu privire la problemele rĕsboinice ce li se impuseră, ca *frețietate de arme*; mai departe organisară vechii Sașĭ, — carĭ erau obligațĭ a urma armatei regelui într'unŭ corpŭ unitŭ și din acestŭ temeiŭ trebuiau sĕ-șĭ pórte administratiunea civică câtŭ se puté separatŭ ei de ei, — după modelulŭ orașelorŭ hanseatice germane unirea tuturorŭ colonielorŭ industriale din Ardélŭ într'o constituțiune deopotrivă în industriă și comerciu.

Pe astfelŭ de base prosperă industriă Germanilorŭ din Ardealŭ, mai cu sémă în suta a 14-ea. Intrândŭ în perioda strălucită a activității industriale și comerciale săsescĭ, sĕ arĕtămŭ ce a raportatŭ atuncĭ Ranzau, trimisulŭ neapolitanŭ la Curtea regelui Mateiu. Elŭ ḑice: »Ardealulŭ produce vinurĭ și specii de cereale de laudă, ómenii au multe și escelente talente, mai cu sémă dibăciă și destoinicia în ceea ce se face cu mâna. Totŭ ce întêmpinĭ în regatulŭ Ungariei demnŭ și escelentŭ în meserii nobile, frumóse și în așa numitele arte mecanice, au cu toții Ardelenii.

Din certele, despre care vorbescŭ vechile documente ale Sasilorŭ, unițĭ în organisațiune industrială deopotrivă, din Sibiu, Clușiu, Brașovŭ, Bistrița, și alte locurĭ ale Ardealului din causa vămilorŭ și taxelorŭ de tĕrgurĭ, ce pe nedreptŭ li se luau în țĕră, resultă, că ei transportau productele lorŭ industriale și agronomice în tóte piețele interióre și peste granițele țĕrii în Austria și Boemia, în Levantŭ până la Smirna, în Germania, Polonia ș. a.

In acéstă periodă de strălucire, care a duratŭ până la finele sutei a 15-ea, a activității industriale și comerciale săsescĭ în Ardealŭ și în Ungaria, peste totŭ, se ivescŭ semnele caracteristice care arată tăria și mărirea internă la Sașĭ. Orașele germane din Ardealŭ, bogate în industriă, organisară țehurile lorŭ separate, de sine. Spre acestŭ scopŭ posedau organulŭ lorŭ potrivitŭ în așa numita adunare a universității în Sibiu. Din tractările ei vedemŭ, că la finele sutei a 15-ea marele țehŭ alŭ fabricanțilorŭ de securĭ în Cisnădiă, în mai multe locurĭ acela alŭ fabricanțilorŭ de puscĭ și de prafŭ de pușcă, în comuna Șeica mare alŭ turnătorilorŭ de cositorŭ se asociară la celelalte țehurĭ. Orașele conducĕtóre Sibiu și Brașovŭ posedau turnătorii de tunurĭ și numeroșĭ lucrătorĭ dibacĭ de metale, carĭ fabricau pentru armata regelui armele și echipamentele, ba își construiră fortificațiile lorŭ proprii provĕḑêndu-le cu armele necesare.

Sasii întrebuințau mĕsurĭ și pondurĭ deopotrivă, așa că regele printr'o ordinațiune din anulŭ 1489 stăbili, ca de aci înainte pentru tóte orașele și opulele, fiă regescĭ séu alte lucrurĭ sĕ fiă valabile aceléșĭ mĕsurĭ de lungime și de greutate, ce se întrebuințéză în cele șépte și două scaune ale Sasilorŭ și în Țéra Bârsei (Brașovŭ). Dela Sașĭ s'a primitŭ ordinea generală a tĕrgurilorŭ și depositelorŭ pentru întréga monarchiă.

V.

In anulŭ 1526 perdŭ Ungaria lupta decisivă dela Mohacĭ și Turcii supuseră stăpânirei lorŭ partea cea mai cultivată a monarchiei ungare. Ardélulŭ își mântuì pentru sine unŭ felŭ de neatêrnare și'șĭ alese principĭ. Acéstă stare aduse după sine lupte de partide și cea mai mare nesiguranță a dreptului. Jafŭ, devastare, incendiare, omorŭ, erau la ordinea ḑilei de cătră armatele turcescĭ ce năvăléu adeseorĭ în țĕră, așa, că trebuì sĕ înceteze orice desvoltare industrială. Industria se ridică însĕ prin descoperirea căii maritime pela sudulŭ Africei. Comerciulŭ, la care își avéu partea lorŭ și Ungaria și Ardélulŭ, luă direcțiunea dela Constantinopolŭ și Marea Négră spre țĕrile vestice și sudice.

Vechii Sașĭ șĭ-au datŭ marĭ silințe sĕ scape de perire industria și posițiunea lor economică. Cei dintêi principĭ aleșĭ ai Ardélului deteră și ei unele ordinațiunĭ în favórea industriei și comerciului, dér nu putură abate urmările stricăcióse ale certelorŭ de partide și ale năpastelorŭ. Cu căderea agriculturii se iviră fómete și pestilențe. Poporațiunea muncitóre sta în nelucrare din causa nevĕnḑării. Brațele și capitalurile se retraseră dela industriă. Nu mai era nimicŭ de esportatŭ în învecinatele provincii dunărene; importulŭ însĕ de producte brute de valóre din aceste țĕrĭ fructifere, ce era până în acestŭ timpŭ în mânile indigenilorŭ, trecŭ în mânile Armenilorŭ și Grecilorŭ, carĭ se refugiaseră în Ardealŭ, din patria lorŭ, din causa cruḑimelorŭ Turcilorŭ, și reîmprospĕtară încâtva acéstă decăḑută și sĕrăcită țĕră pe tĕrĕmulŭ activității industriale.

Pentru industria ardelénă a fostŭ o mântuire, că acéstă țĕră ajunse pela începutulŭ sutei a 18-a sub scutulŭ Austriei. Venì liniștea și siguranța dreptului în țĕră. Dér trecuseră timpurile, în care chiar Sasii s'arŭ fi mai putută ridica la înălțimea de odinióră a industriei lorŭ. Sub presiunea a doi seculĭ de grózā ei își perduseră capitalurile, sîrguința și rîvna, nu mai putură ține pasŭ cu desvoltarea industriei. Au fostŭ strîmtorațĭ de importulŭ tuturorŭ fabricatelorŭ mai cu sémă din Viena, importŭ promovatŭ acolo de atotputerniculŭ guvernŭ.

La începutulŭ sutei a 19-a vedemŭ producțiunĭ amĕsurate timpului numai la pălărierĭ finĭ, la lumânărarĭ, la câțĭva pelarĭ și postovarĭ. In anii 1852 până la 1860 libertatea făcù primii pașĭ în țĕră și în anulŭ 1867 pășì cu cele mai estreme consecințe ale dărniciei producțiunei industriale. Industriașii Sașĭ arĕtară în curêndŭ, că pentru noulŭ timpŭ își păstraseră órecare spiritŭ și putere bănéscă. Vedemŭ fabrice nou înființate — deși nu numeróse; dér le vedemŭ în mânĭ săsescĭ, și asta'i îmbucurătorŭ, fiindŭ că se adeveresce eternulŭ adevĕrŭ, că o poporațiune pĕtrunsă de spiritŭ industrialŭ este o binecuvêntare economică pentru țĕră.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

PESTA, 12 Noemvre. — Vĕduva Maria Gazdagh și amantulŭ ei, fostulŭ locotenentŭ de honveḑĭ Aloys Tamar, fiindŭ bănuițĭ, că au luatŭ parte la uciderea funcționarului de catastru Emerich Gazdagh, comisă în nóptea de 11 Aprilie, au fostŭ supușĭ erĭ séra unuĭ interegatorŭ mai lungŭ, după care au fostŭ pușĭ în arestŭ preventivŭ. Alŭ treilea complice se urmăresce.

VIENA, 12 Noemvre. — Comisiunea bugetară a delegațiunei austriace desbătêndŭ bugetulŭ Bosniei, ministrulŭ de finance Kallay dete lămurirĭ amĕnunțite despre situațiunea țĕrilorŭ ocupate și ḑise, că stările dela Balcanĭ n'au esercitatŭ nicĭ o influință asupra acelora. Starea de siguranță se îmbunătățesce mereu. Scirea despre sosirea împĕratului la granița bosniacă a fostŭ primită cu deplină bucuriă. Vorbitorulŭ vorbì despre raporturile confesionale, economice. In delegațiunea unguréscă s'au repetatŭ aceléșĭ declarațiunĭ.

NIȘU, 12 Noemvre. — Scirea, că regele Serbiei a arĕtatŭ mai multorŭ cabinete, că în curêndŭ trupele vorŭ trece granița bulgară, se declară în modŭ oficialŭ de neadevĕrată.

SOFIA, 12 Noemvre. — O telegramă oficială a guvernului sêrbescŭ asigură, că încălcărĭ de graniță din partea trupelorŭ sêrbescĭ nu s'au făcutŭ. Cabinetulŭ bulgarŭ a datŭ ordinŭ, ca trei sute de Sêrbĭ, carĭ umblă încóce și încolo pe teritoriu bulgarŭ, sĕ fiă tractațĭ ca banditĭ.

DIVERSE.

Femeia din poporŭ în Rusia. — Ḑiarele din Petersburgŭ au publicatŭ acum de curêndŭ date emanândŭ dela magistrațĭ și alte autoritățĭ din carĭ reese, că în nicĭ o țĕră din lume femeia din poporŭ nu este mai tiranisată și mai rĕu tratată de bărbatulŭ ei de câtŭ în Rusia. Ĕtă o nouĕ probă a acestei stărĭ de lucrurĭ, care se datoresce în parte progreselorŭ ce bețıa face printre masa populațiunei din Rusia. Din cei 220 condamnațĭ la transportațiune, carĭ au fostŭ ḑilele acestea îmbarcațĭ la Odesa pe vasulŭ Kostroma, se aflau 70 de femei, din carĭ 32 își omoriseră bărbații lorŭ din causa cruḑimei cu care ei le tratau.

***

Testamentulŭ unui bucătarŭ escentricŭ. — Unŭ bucătarŭ vestitŭ, Durijot, care a încetatŭ din viață la Parisŭ în vîrstă de 75 de anĭ, a lăsatŭ la duoi nepoțĭ vr'o 260,000 francĭ. In testamentulŭ lui însĕ se găsescŭ scrise urmĕtórele cuvinte: „Dorindŭ sĕ fiu și după mórte folositorŭ concetățenilorŭ mei, și găsindŭ, că epitafurile carĭ laudă virtuțile celorŭ morțĭ, nu servă la nicĭ unŭ scopŭ, eu doresc ca în loculŭ unui asemenea epitafŭ sĕ se așeḑe o ramă de bronzŭ, pe o colónă de marmură de d'asupra mormêntului meu. Pe colónă sĕ fiă sĕpatŭ numele meu și în fiecare ḑi moștenitorii mei sĕ aibă grijă, ca o rĕțetă de bucate, legibilŭ scrisă, sĕ fiă așeḑată în ramă de bronzŭ. Durijot adaogă, că elŭ a lăsatŭ într'o cutiă 365 de rețete, carĭ speră elŭ, că va pune pe visitatorii cimitirului în posițiune sĕ învețe în fiecare ḑi câte ceva în arta culinară. La casŭ, când moștenitorii vorŭ refusa sĕ îndeplinéscă acéstă ultimă a lui dorință, averea lui sĕ fiă întrebuințată pentru caritatea publică. Se ḑice, că nepoții în adevĕrŭ refusă esecutarea prescripțiunei din testamentŭ și e vorba de procesŭ.

***

Loteriă. — Celorŭ carĭ dorescŭ a'șĭ încerca noroculŭ le atragemŭ atențiunea asupra anunciului »Imprumutulŭ cu prime alŭ orașului Barletta« de pe pagina a patra.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureșianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 11 Noembre st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	97.95	Bonurĭ croato-slavone	102.—
Rentă de hârtiă 5%	90 45	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	97.70
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.—	Imprumutulŭ cu premiu ung.	118 25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96 75	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	121.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124 75	Renta de hârtiă austriacă	82 45
		Renta de arg. austr.	82.85
		Renta de aurŭ austr.	109 90
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109.—	Losurile din 1860	140 —
		Acţiunile băncei austro-ungare	866 —
		Act. băncei de creditŭ ung.	286.85
Bonurĭ rurale ungare	104.—	Act. băncei de creditŭ austr.	282 30
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—	Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.95
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104 —	Napoleon-d'orĭ	9.98
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 —	Mărcĭ 100 împ. germ.	61.80
Bonurĭ rurale transilvane	103.—	Londra 10 Livres sterlinge	125.50

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 29 Octomvre st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	89	90
Renta rom. amort. (5%)	92½	93
» convert. (6%)	87½	88½
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	32	33
Credit fonc. rural (7%)	101½	102½
» „ „ (5%)	86	87
» » urban (7%)	97½	98½
» » » (6%)	91	92
» » » (5%)	81½	82½
Banca naţională a României	1083	1100
Ac. de asig. Dacia-Rom.	150	255
« » » Naţională	199½	211
Aurŭ	12½	12.
Bancnote austriace contra aurŭ	2.02	2.04

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885, prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea întrégă.

Administratiunea »Gaz. Trans.»

Otelŭ nou în Braşovŭ.